

ELS NOMS DELS CARRERS A ALACANT

Investigació realitzada per l'alumnat d'ESO d'Aire Libre

Alacant, novembre de 2021

Introducció

Els carrers d'una ciutat, en aquest cas d'Alacant, no són espais neutres. Reflexen com entenem el món, quines prioritats donem, què volem ressaltar o a qui volem recordar. Posar un nom al carrer respon a les voluntats de cada moment, ja que els carrers són un element simbòlic de primer ordre en una ciutat: són l'espai en el qual vivim, treballem, passem, comprem...Nomenant un o altre element, li donem una rellevància i una significació.

Sospitem, i amb el treball d'investigació que realitzarem esperem confirmar-ho, que la quantitat de dones presents als carrers d'Alacant són minoritàries o insignificants. Aquest fet no és casual, sinó que respon al paper secundari de les dones en la nostra societat: no han ocupat un lloc central i per tant no correspon que tinguem un reconeixement en l'espai públic.

Entenem, doncs, que la invisibilització de les dones en els noms dels carrers d'Alacant suposa una forma de violència simbòlica, ja que nega la seua pròpia existència, la seua presència com a subjecte social en el dia a dia d'una ciutat. No debades, aquest reconeixement sí que es fa als homes que, des de diferents visions, sí que es troben representats, referenciats i homenatjats en els nostres carrers. I no sols homes, també multituds d'indrets, elements del Sistema Solar, vegetació, animals, etc.

Aquesta investigació forma part del conjunt d'activitats desenvolupades per la Cooperativa d'Ensenyament Aire Libre en el marc de la commemoració del 25 de Novembre de 2021.

Metodologia

El present estudi ha estat realitzat per l'alumnat d'ESO de la Cooperativa d'Ensenyament Aire Libre. A partir del llistat oficial i actualitzat proporcionat al centre pel servei d'estadística de l'Ajuntament d'Alacant, l'alumnat ha fet un buidatge sobre el significat dels noms de tots els carrers del municipi. La feina ha estat realitzada a l'aula, amb la supervisió del professorat, i ha requerit la consulta en Internet o al professorat d'alguns noms que a l'alumnat els eren desconeguts.

Dividits en grups de 2 persones, l'alumnat ha classificat els noms en funció d'una organització prèvia: Homes, dones, Llocs, Religió, Sistema Solar, Ofici/activitat, vegetació, Animals, Minerals, i Altres. En aquest "altres" hem encabit tota una sèrie de noms de difícil classificació: objectes, cognoms dels quals no sabíem el nom, sentiments, vents.. Aquesta feina classificatòria era revisada amb posterioritat pel professorat, per a assegurar una correcta classificació.

Han quedat fora de l'estudi alguns carrers sense nom, o altres sense una denominació clara, fonamentalment zones de polígons.

Finalment, cal ressenyar que és molt probable que haja algunes xicotetes equivocacions, errades de càlcul o classificacions malament assignades, que poden provocar lleugeres modificacions. Els resultats, doncs, que presentem, si bé no poden ser 100% precisos sí que s'aproximen amb molta certesa a la realitat dels nostres carrers.

Així mateix, l'anàlisi dels resultats ha estat realitzada també en les aules de 1r i de 3r d'ESO.

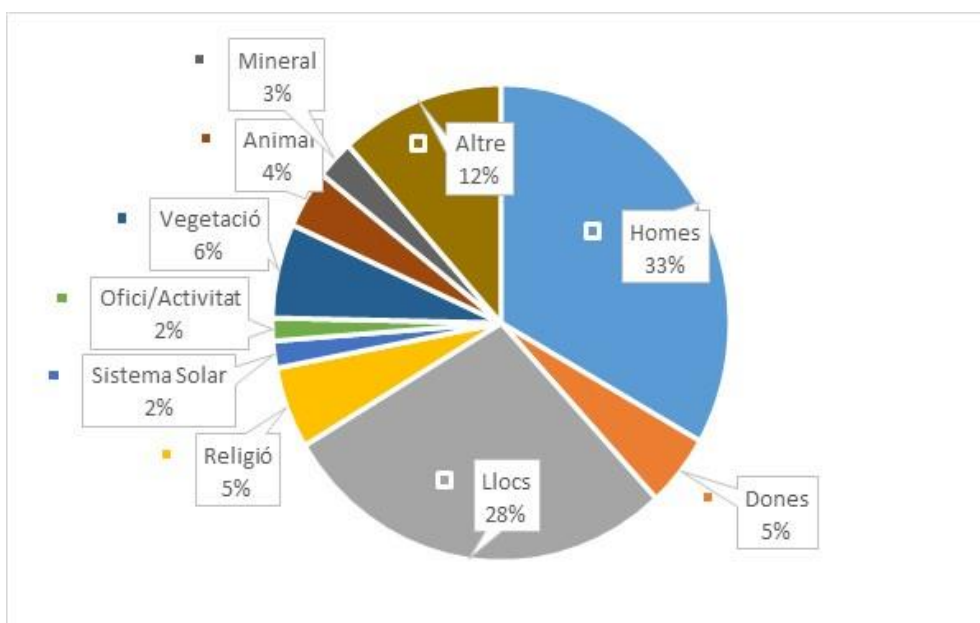
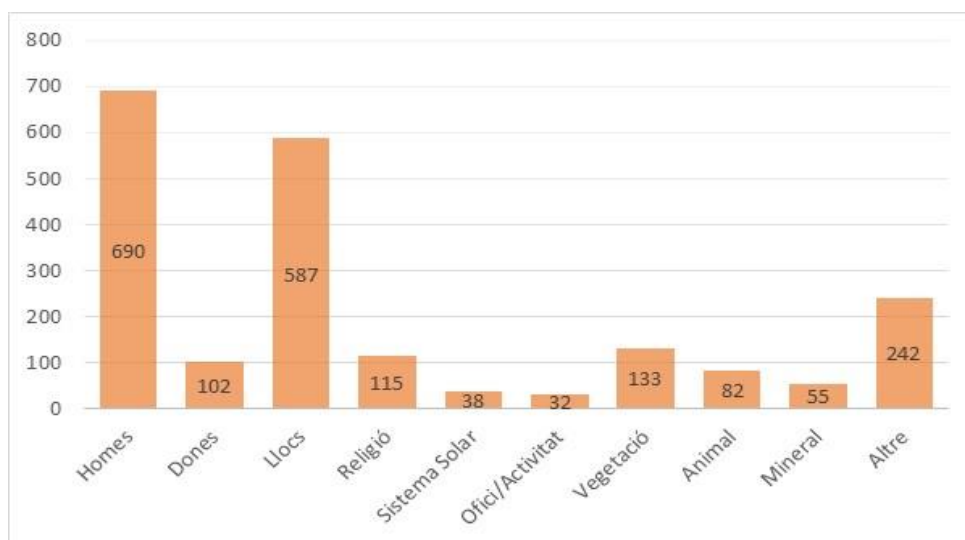
Tota la feina ha estat coordinada per Begoña Giménez Ruiz i Aquil·les Rubio i Villavilla, així com per les diferents tutories de 1r d'EP a 4t d'ESO.

Anàlisi dels resultats i conclusions

Homes	Dones	Llocs	Religió	Sistema Solar	Ofici/activitat	Vegetació	Animal	Mineral	Altre	Totals
690	102	587	115	38	32	133	82	55	242	2067
33%	5%	28%	5%	2%	2%	6%	4%	3%	12%	100%

Com es pot observar, la majoria dels carrers de la ciutat estan dedicats a homes, seguit dels llocs (muntanyes, països, rius, mars, pobles...). La norma a Alacant, doncs, es dedicar carrers a homes o a indrets: és el que succeeix en el 61% dels casos.

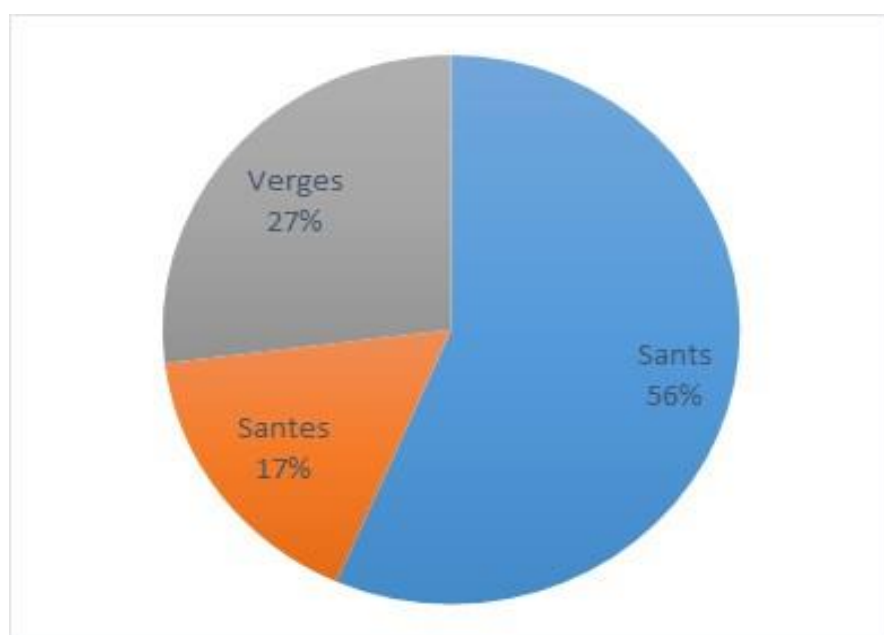
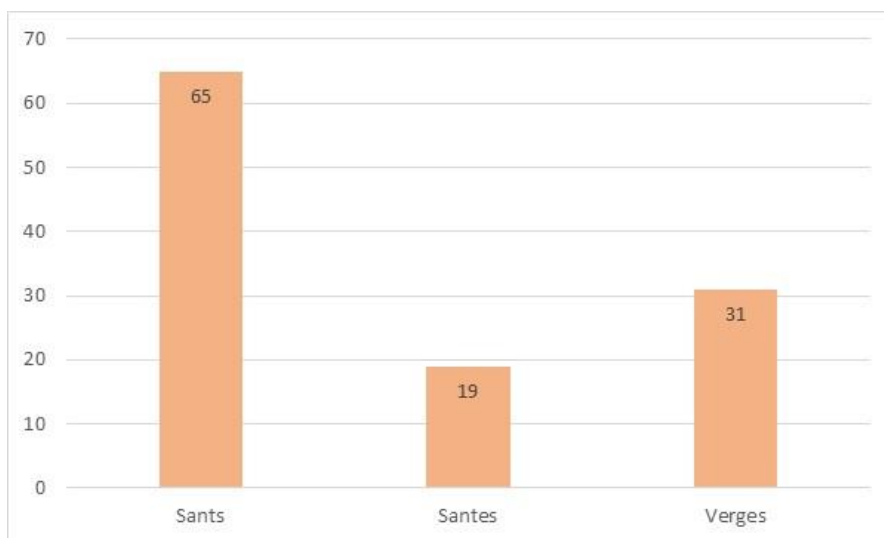
Per contra, la presència femenina als carrers és escassa, minoritària: 102, només el 5%. Fins i tot, es dona més valor i reconeixement a elements relacionats amb la vegetació (133) o religiosos (115).

D'aquesta manera, si la nomenclatura dels carrers reflexa una determinada visió del món, una forma de prioritzar elements significatius, o una sort d'homenatge, la conclusió és clara: les dones hi estan excloses. No existeixen, o com a mínim al mateix nivell de reconeixement que la vegetació, els minerals, els animals o la religió.

L'únic àmbit en el qual la presència masculina i femenina està pròxima a l'equilibri és el de la religió. Dels 115 carrers de la ciutat referits a aquest àmbit, el 56% tenen noms de Sants i el 44% denominacions femenines, sent majoritàriament les Verges (31, el 27%) seguides de les Santes (19, el 17%).

En aquest sentit, cal preguntar-nos no només pels resultats, sinó sobretot pels motius i les conseqüències d'aquesta presència femenina mínimament normalitzada. Evidència, al nostre parer, un estereotip a ressaltar, un model de dona a valorar, uns criteris de comportament a socialitzar i normalitzar. Les dones santes, les verges, les beates, aquelles que tenen un determinat comportament i moralitat, tenen espai en l'imaginari col·lectiu. Aquelles que escapen d'aquesta norma, només tenen el silenci.

La nostra proposta

L'alumnat d'Aire Libre ha realitzat a l'aula i a casa un treball d'investigació per a proposar noms de dones que, des d'Alacant, el País Valencià o la resta del món hagen fet aportacions als diversos àmbits de la vida. Entenem que mereixen el nostre reconeixement i homenatge, perquè per a nosaltres són una inspiració diària i un exemple de les capacitats de les dones en totes les disciplines:

1. Emilia Caballero Álvarez. Alacant, 1942. Advocada i Síndica de Greuges entre 2006 i 2009.
2. Mª Elena Simón Rodríguez. Alacant, 1946. Filòloga, professora i feminista.
3. Matilde Asensi Carratalá. Alacant, 1962. Periodista i escriptora.
4. María Antonia Blasco Marhuenda. Alacant, 1955. Biòloga molecular i científica.
5. Sandra Paños García-Villamil. Alacant, 1992. Futbolista.
6. Carmela Ramos Ramos. Alacant, 1920-2017. Bellea del Foc l'any 1936. Mestre i empresària.
7. Guillermina López Bendito. Santo Domingo, 1975. Investigadora i neurocientífica.
8. Emma Martínez Bay. Alacant, 1893-1957. Mestre i pedagoga repressaliada.
9. Nuria Oliver Ramírez. Alacant, 1970. Enginyera en Telecomunicacions.
10. Sara Marín Fernández. Elx, 1996. Gimnasta rítmica.
11. Elia Barceló. Elda, 1957. Escriptora i professora universitària.
12. Isabel-Clara Simó i Monllor. Alcoi, 1943; Barcelona, 2020. Escriptora i periodista.
13. Alejandrina Candela Carbonell. Xixona, 1911; Alacant, 2010. Orxatera
14. Matilde Salvador i Segarra. Castelló de la Plana, 1918; València, 2007. Compositora i pintora.
15. María Cambrils Sendra. Poble Nou de la Mar, 1878; Pego, 1939. Escriptora i feminista.
16. Isabel de Villena. València, 1430-1490. Escriptora i religiosa.
17. Consuelo Navarro Sánchez. Sindicalista.
18. Manuela Pérez de Vekios. 1919-2017. Metgessa.
19. Concepción Aleixandre Ballester. València, 1862-1952. Metgessa.
20. Manuela Solís i Claràs. València, 1862-1919. Metgessa i ginecòloga
21. Lucrecia Borja i González de Riancho. València, 1887; Nova York, 1960. Cantant d'òpera.
22. Marián Ávila. València, 1997. Model
23. Juana Gallardo Díaz. Campanario (Badajoz), 1957. Escriptora i professora.
24. Anna Maria Martínez Sagi. El Bages, 1907-2020. Poeta, sindicalista, periodista, feminista i atleta.
25. Conchita Martínez. Montsó, 1972. Tenista
26. Rosalía de Castro y Abadía. Santiago de Compostel·la, 1837; Padrón, 1885. Poeta i novel·lista.
27. María Zambrano Alarcón. Vélez-Málaga, 1904; Madrid, 1991. Professora, filòsofa i assagista.
28. Rosa Sensat i Vilà. El Masnou, 1873; Barcelona, 1961. Mestre i pedagoga.
29. Manolita Luque Albalá. Madrid, 1898; ?. Política.
30. Maria de Maeztu Whitne. Gasteiz, 1881; Mar de Plata, 1948. Pedagoga i humanista.
31. Emilia Poveda Peñaranda. Professora i escriptora.
32. Hipàtia d'Alexandria. Alexandria, 360-415. Filòsofa.
33. Sara Socas Martín. Tegueste, 1997. Periodista, cantant i compositora.
34. María Ángela Nieto Toledano. Madrid, 1960. Bioquímica i biòloga molecular.
35. Ana Bernal-Triviño. Málaga, 1980. Periodista, investigadora i professora.
36. Edurne Pasaban Lizarribar. Tolosa, 1973. Alpinista.
37. María José San Román. Valladolid, 1955. Xef.
38. Joana d'Aragó i de Castella, I de Castella. Toledo, 1479; Tordesillas, 1555. Princesa d'Astúries i de Girona, reina de Castella, de Lleó
39. Ada Lovelace. Londres, 1815-1852. Matemàtica i programadora.
40. Elena García Armada. Valladolid, 1971. Enginyera industrial.
41. Sonia Megías López. Almansa, 1982. Compositora.
42. Carmen Conde Abellán. Cartagena, 1907; Madrid, 1996. Mestre, poeta, narradora i acadèmica de la RAE.
43. Simone Biles. Columbus, 1997. Gimnasta rítmica.

44. Coco Chanel. Saumur, 1883; Paris, 1971. Dissenyadora de moda.
45. Clara Schumann. Leipzig, 1819; Frankfurt del Main, 1896. Compositora i música.
46. Maria Anna Mozart. Salzburg, 1751-1829. Música i compositora.
47. Anna Magdalena Bach. Zeitz, 1701; Leipzig, 1760. Cantant i compositora.
48. Emily Dickinson. Amherst, 1830-1886. Escriptora.
49. Marie Stuart. Linlithgow, 1542; Fotheringhay Castle, 1587. Reina.
50. Rosa Parks. Tuskegee, 1913; Detroit, 2005. Activista pels Drets Humans.
51. Irene Roig Mota. Mestre i pedagoga repressaliada.
52. Dulce María Loinaz. L'Havana, 1902-1997. Escriptora i poetessa.
53. Valentina Tereixkova. Bolxoie Màslennikovo, 1937. Astronàuta.
54. Benazir Bhutto. Karachi, 1953; Rāwalpindi, 2007. Política pakistanesa.
55. Amelia Earhart. Atchinson, 1897; Howland Island, 1937. Aviadora.
56. Malala Yousafzai. Mingora, 1997. Estudiant, activista i bloguera.